

[Aksel Larsen.]

altså for at skaffe en vis grad, måske en meget ringe grad, af konkurrence. Han vil stimulere konkurrencen, men drømmer ikke om, at han kan sikre den frie konkurrence. Hvis han drømte om det, ville han naturligvis have formuleret § 3 i sit lovforslag anderledes. Også dette bekræfter, hvad jeg allerede har sagt. Jeg har så kun en detailbemærkning til om det ærede medlems lovforslag. Jeg har med stor interesse set, at han i § 7 foreslår et stk. 2 sålydende:

„Aftaler mellem den enkelte leverandør og aftager om eneforhandling el. lign. omfattes ikke af bestemmelsen i stk. 1.“
Jeg forstår så aldeles udmærket, at det ærede medlem hr. Tholstrup endelig vil have en sådan bestemmelse ind i et lovforslag om næringsfrihed, men jeg kan ganske vist ikke indse, at det skaffer næringsfrihed, at man har en sådan bestemmelse i et lovforslag, og det ærede medlem hr. Tholstrup er efter min mening ikke i salveten, selvom ministeren har en nogenlunde tilsvarende bestemmelse i sit lovforslag.

For ellers at forstå det problem, der behandles her, og som der her søges lovgivet om, og for i hvert fald at blive i stand til at gøre noget må man forstå og erkende den samfundsøkonomiske struktur, hvori vi lever, samfundets kapitalistiske grundlag, og her synes ministeren ikke at være nået til den rette erkendelse. Ministeren siger i sin fremsættelsestale — det kan læses i folketingstidende sp. 1854 —:

„Det er så ofte fremhævet, at der intet modsætningsforhold eksisterer mellem forbrugere og erhvervsinteresser. Jo bedre erhvervslivet arbejder, des bedre forsynes forbrugerne.“

Ja, det er muligt, at det ofte er fremhævet, jeg skal ikke bestride det. Det er ofte fremhævet, at alle, som er tilhængere af kapitalisme og udbytning, ønsker, at kapitalismen skal florere, og ønsker, at befolkningens store flertal ikke skal opdage, hvordan den bliver udbyttet, plyndret og undertrykt af kapitalisterne, men da disse kræfter naturligvis

er dem, der er i stand til at råbe højest og har de fleste talerør til deres rådighed, nå ja, så er de i stand til at fremhæve denne påstand meget ofte, men om en påstand gentages nok så tit og nok så udtrykkeligt, bliver den jo ikke dermed til sandhed. Der eksisterer et umådelig stort, et uovervindeligt modsætningsforhold mellem det, ministeren her skånsomt kalder forbrugere og erhvervsinteresser. Hvorfor skal vi ikke bruge det rigtige udtryk for erhvervsinteresser? Det er kapitalismens interesser, det drejer sig om.

Hvordan forholder det sig med det nuværende samfund, hvis struktur jeg talte om? Forholdet er det, at produktionsmidlerne, altså jorden, naturrigdommene og den teknik, hvormed man udvinder naturprodukterne, forarbejder dem og gør dem til forbrugsgenstande, i alt væsentligt er privat ejendom. Produktionen sættes i gang, organiseres og dirigeres i det kapitalistiske samfund af privatkapitalisterne, af de privatkapitalistiske ejere af produktionsmidlerne. Resultatet bliver varer; det burde blive forbrugsartikler, og det bliver det for så vidt også, men i det øjeblik varerne fremkommer, er de ikke forbrugsartikler, men har karakteren af det mærkelige begreb, der kaldes varer, noget, der skal sælges. Ja, men den kapitalistiske producent, der fremstiller varer, det være sig skotøj, cigarer, huse, eller hvad man tænker på, eller for den sags skyld kosangas, gør det aldeles ikke for at tilfredsstille befolkningens behov for den pågældende vare. En ejer eller ejerne af en skotøjsfabrik er flintrende ligeglade med, om befolkningen er forsynet med fodtøj, eller om befolkningen eller en del af den går barfodet om vinteren, det har ingen interesse. Det, der har interesse, er, om man kan sælge fodtøjet for en sådan pris, at der bliver profit til kapitalisten; kan man ikke det, så indstiller man produktionen eller begrænser den, indtil efterspørgslen er blevet så stor, at man igen kan sælge med profit. Det er jo sandheden. Produktionen er i virkeligheden samfundsmæssig, fordi den foregår ved prak-